

Psychologická dokumentace a psychologický nálezn (zpráva)

Cílem napsání psychologické zprávy je co jen větší prospěch dítěte, zpráva má dítě popsat ve třech aspektech:

1. Jaké dítě bylo (faktory vývoje, rodinná historie, specifické události v jeho životě, zdravotní historie).
2. Jaké je nyní (formální testová data o osobnosti dítěte)
3. Doporučení pro budoucnost (budoucí vývoj, růst a rehabilitaci).

Nález a zpráva

a, nález – součást dokumentace v dané instituci (nejčastěji lékaři, který o něj žádal)

b, zpráva z vyšetření – posíláme ucelenou informaci jinam (škole, jiné instituci)

Obsah: dle učebnice dětské klinické psychologie:

1. Osobní údaje pacienta
2. Účel – nemusí se krýt se zadáním vyšetřením
3. Souhrn dosavadního vývoje problému
4. Současná diagnóza
5. Okolnosti vyšetření
6. Data jednotlivých sezení + použité techniky
7. Pozorování pacienta při vyšetření
8. Rozhovor
9. Údaje z okolí
10. Výsledky použitých technik
11. Diagnostická úvaha

Další doporučení – Koluchová, Morávek:

1. Kdo dítě odeslal a proč
2. Typ vyšetření
3. Celkový průběh vyšetření
4. Použité klinické a testové metody s výsledky
5. Údaje od doprovázející osoby
6. Souhrn a diagnostický nález
7. Plán dalších opatření a doporučení
8. Poznámky

Schéma pro integraci psychodiagnostických dat (Svoboda)

1. Chování
2. Intelekt
3. Temperament
4. Charakter
5. Motivace
6. Konflikty a stresy
7. Faktory vývoje
8. Patologické rysy
9. Prognóza

Formální zásady psaní psychologického nálezu:

1. Rozsah zpráv a určitost jejich závěrů jsou podmíněny typem vyšetření (konziliární, komplexní, cílené, kontrolní, apod.)
2. Zprávu formulujeme velmi opatrně, je potřeba mít na mysli její potenciálně velký dosah, může ovlivnit životní příběh dítěte
3. Pozor na formální a jazykovou stránku zprávy, nelze udávat údaje bez věcné spojitosti
4. Jazyk zprávy je třeba diferencovat podle adresáta
5. Interpretovat nález v souladu s interpretačními tendencemi a schopnostmi adresáta, při sdělování údajů rodičům je nejvhodnější osobní prezentace
6. Psychologické vyšetření má prognostický charakter

Chyby, kterými jsou ohroženi mladí psychologové při psaní nálezů:

1. Používání nadměrného množství diagnostických metod
2. Interpretační chyby v důsledku nepřesnosti vyhodnocování testových metod
3. Neadekvátnost formulace vzhledem k adresátovi nálezu nebo vzhledem k položené otázce
4. Nadměrné používání cizích, odborných slov ve snaze vzbudit dojem odbornosti
5. Neadekvátnost závěru, který není shrnutím zjištění, ale volným pokračováním obsahu nálezu

Nález musí být komunikativní, proto:

1. Věty mají být krátké
2. Měli bychom se vyhnout technickému žargonu
3. Nepsat více, než je nezbytné k vyjádření myšlenek, které jsou prezentovány
4. Materiál nemá být opakován
5. Odstavce mají být relativně krátké s jediným pojetím prezentovaným v jedné větě
6. Materiál má být prezentován v logickém sledu, zpráva má vyprávět příběh začínající na začátku a končící na konci.

Příklady klinicko-psychologických zpráv podle typu adresáta

Struktura kazuistické práce

Titulní strana

Kazuistická práce v rámci specializačního vzdělávání v oboru dětská klinická psychologie

Základní údaje

Pacient

Data vyšetření

Vyšetření na žádost

Důvod vyšetření

Použité metody

Účel a okolnosti vyšetření

Souhrn dosavadního vývoje problému

Strategie vyšetření a zdůvodnění použitých metod

Anamnéza – osobní, rodinná
(dětství, domov, vzdělávání, zájmy, apod.)

Klinické metody – pozorování, rozhovor

Výsledky a interpretace zvolených metod

Diagnostická rozvaha

Závěr

Doporučení

Forenzní diagnostika

Psychologická soudně znalecká činnost se týká:

1. Civilněprávní oblasti - problematika svěřeni dítěte do péče jednoho z rodičů, střídavá péče, umístění do výchovného zařízení
2. Trestněprávní oblasti – zde se dítě může ocitnout v roli poškozeného, svědka a pachatele

Okruhy problémů, které nejčastěji psychologové jako soudní znalci řeší:

1. Svěřeni dítěte do výchovy a péče a předpoklady rodičů k této péči
2. Posouzení věrohodnosti:
obecné – týká se osobnosti vyšetřované osoby
specifické – týká se konkrétní výpovědi, tomu, zda odpovídá realitě
3. Posuzování citových vztahů k relevantním osobám

4. Zbavení způsobilosti k právním úkonům
5. Zjišťování psychických následků trestních činů
6. Rozbor motivace páchané trestné činnosti
7. Vyšetření osobnosti

Části soudně znaleckého posudku:

1. Výpis ze spisu
2. Vlastní vyšetření
3. Nález a posudek

Činnost psychologů jako soudních znalců vymezuje zákon č. 36/1967 Sb., novelizovaná forma:

Zákon o znalcích a soudních tlumočnících, č. 254/2019 Sb. , platný od 9. 10. 2019, účinný od 1. 1. 2021.